

KARTA KURSU

Nazwa	System polityczny RP
Nazwa w j. ang.	Polish Political Systems

Koordinator	Prof. dr hab. Andrzej Jaeschke	Zespół dydaktyczny
		Dr Edyta Chrobaczyńska-Plucińska
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Omówienie i przygotowanie do samodzielnego poznawania zróżnicowanych elementów, politycznych, instytucjonalnych i ustrojowych Polski po 1989 r. Egzemplifikacja struktur i sposobu działania poszczególnych instytucji politycznych. Kształtowanie umiejętności oceny systemu politycznego, doskonalenie kwalifikacji z zakresu pracy z tekstem źródłowym o ustrojowej i politycznej proveniencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Student ma podstawową wiedzę o przemianach systemowych w Polsce przed 1989 r., posiada również ogólną wiedzę o organach państwa i ich funkcjach. Zna Konstytucję RP i podstawowe pojęcia z zakresu wiedzy o państwie i prawie.
Umiejętności	Rozróżnia i potrafi scharakteryzować typy reżimów politycznych. Potrafi prawidłowo nazwać organy państwa, przyporządkować je do określonego typu władz, wyróżnić i opisać ich funkcje. Potrafi umiejscowić Konstytucję RP w systemie aktów prawa, umie operować pojęciami z zakresu nauki o państwie i prawie.
Kursy	Nauka o państwie i prawie Polskie przemiany polityczne w XX i XXI w.

Efekty kształcenia

Wiedza	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

	W01 Posiada szczegółową wiedzę na temat systemu politycznego RP. Zna uwarunkowania ustrojowe i polityczne funkcjonowania instytucji polskiego systemu politycznego (parlament, rząd, prezydent, organy wymiaru sprawiedliwości) oraz formy wpływu społeczeństwa na kształtowanie polityki (gwarancje statusu jednostki, formy demokracji bezpośredniej, partie polityczne, grupy interesu). W02 Rozumie historyczne, kulturowe, społeczne i gospodarcze determinanty kształtujące system polityczny RP. Posiada wiedzę na temat społecznego i politycznego zróżnicowania polskiej sceny politycznej.	K1_W02 K1_W03 K1_W04 K1_W03
--	--	---

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Umiejętnie operuje pojęciami podstawowymi z zakresu kursu i terminologią szczegółową odnoszącą się do podmiotów życia publicznego. U02 Potrafi wykorzystać poznane modele teoretyczne do ustnego scharakteryzowania podmiotów politycznych. U03 Potrafi aktualizować wiadomości o zmianach w polskim życiu publicznym odwołując się do wiedzy zdobytej podczas zajęć.	K1_U03 K1_U01 K1_U05

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Radzi sobie z organizacją zebrań obywatelskich i imprez masowych o charakterze społeczno-politycznym, występując w roli inicjatora i lidera działań publicznych. Jest przygotowany do działalności społeczno-politycznej w tym kompetentnego korzystania z biernego prawa wyborczego. K02 Jest zdolny do obrony praw obywatelskich w ramach reprezentacji interesu obywatelskiego. Właściwie dobiera argumenty oraz szanuje odmienne opinie i poglądy.	K1_K03 K1_K04

studia stacjonarne

Organizacja

Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	30	30											

studia niestacjonarne

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	20	10											

Opis metod prowadzenia zajęć- studia stacjonarne:

WYKŁAD:

- wykład konwersatoryjny

ĆWICZENIA:

- dyskusja
- praca z tekstem źródłowym
- praca indywidualna i grupowa

Opis metod prowadzenia zajęć - studia niestacjonarne:

WYKŁAD:

- wykład konwersatoryjny

ĆWICZENIA:

- dyskusja
- praca z tekstem źródłowym
- praca indywidualna i grupowa

Formy sprawdzania efektów kształcenia-- studia stacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X	X	X			X		
W02								X			X		
U01						X	X	X			X		

U02								X			X		
U03								X					
K01													
K02								X					

Formy sprawdzania efektów kształcenia -- studia niestacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X	X	X			X		
W02								X			X		
U01						X	X	X			X		
U02								X			X		
U03								X					
K01													
K02								X					

studia stacjonarne

Kryteria oceny	Na ocenę z ćwiczeń składają się: - obecność na zajęciach - aktywność w dyskusji - efekty pracy indywidualnej i grupowej Egzamin ustny– obejmujący treści wykładów oraz ćwiczeń.
----------------	---

studia niestacjonarne

Kryteria oceny	Na ocenę z ćwiczeń składają się: - obecność na zajęciach - aktywność w dyskusji - efekty pracy indywidualnej i grupowej Egzamin ustny– obejmujący treści wykładów oraz ćwiczeń.
----------------	---

Uwagi	Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie tylko pod warunkiem ekwiwalentnej liczby godzin i punktów ECTS oraz oceny minimum dobrej.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

1. Zarys teorii systemu. Polityka – walka o władzę czy służba publiczna. Pojęcie systemu politycznego i jego elementy – główne ujęcia: instytucjonalne, racjonalne, funkcjonalne, cybernetyczne, funkcjonalne. 2. Porównanie współczesnych systemów politycznych - perspektywa europejska i światowa. Polskie tradycje historyczne i ich wpływ na kształt systemu politycznego. Ewolucja polskiego systemu politycznego przed 1990 r. 3. Prawa i wolności obywatelskie oraz polityczne: geneza i wymiar normatywny. Jawność życia publicznego. Ochrona obywateli przed arbitralnością organów władzy publicznej. Skarga

konstytucyjna. Rzecznik Praw Obywatelskich. Mniejszości narodowe, religijne, polityczne i inne, ich rola oraz ochrona.

4. Współczesne teorie demokracji. Formy demokracji bezpośredniej, e-demokracja. Geneza, przedmiot, rodzaje i funkcje referendum. Referenda w III RP.
5. Partie polityczne – geneza, definicje, funkcje, typologia. Status prawny partii politycznych w Polsce (tworzenie, członkostwo, struktura i zasady działania, finansowanie).
6. Ruchy społeczne, związki wyznaniowe i grupy interesów. Związki zawodowe i organizacje przedsiębiorców. Znaczenie dialogu społecznego. Rywalizacja polityczna: podziały socjopolityczne.
7. Funkcje wyborów w systemach demokratycznych i autorytarnych. Systemy wyborcze. Zachowania wyborcze i ich typologia. Zasady prawa wyborczego. Ewolucja prawa wyborczego w Polsce.
8. Wybory parlamentarne, prezydenckie, samorządowe oraz do Parlamentu Europejskiego w okresie transformacji ustrojowej.
9. Pojęcie reżimu politycznego i jego typologia. Podstawowe instytucje systemu policznego. Znaczenie ich struktury i funkcjonowania dla demokratyczności systemu politycznego oraz jego efektywności.
10. Władza ustawodawcza – zmiany ustrojowe i polityczne. Struktura i funkcje parlamentu. Funkcje parlamentu. Kontrolne i kreacyjne prerogatywy obu izb. Sejmy poszczególnych kadencji. Prawa i obowiązki posła oraz senatora.
11. Władza wykonawcza. Pozycja głowy państwa. Kompetencje i odpowiedzialność prezydenta RP. Pozycja rządu i premiera. Typy i zasady tworzenia koalicji gabinetowych. Charakterystyka rządów polskich po 1989 r. Struktura organizacyjna Rady Ministrów.
12. Administracja publiczna – centralna, regionalna i lokalna. Zasada decentralizacji i dekoncentracji. Samorząd terytorialny. Reformy samorządowo-administracyjne po 1989 r. Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej Polaków.
13. Władza sędziowska. Zasada organizacji i funkcjonowania sądownictwa. Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu. Sąd Łustracyjny, Sądy Powszechne. NSA, Sądy Wojskowe, Krajowa Rada Sądownictwa.

Wykaz literatury podstawowej:

1. A. Antoszewski, *System polityczny RP*, Warszawa 2012.
2. H. Lisicka, *System polityczny RP*, Wrocław 2005.
3. A. K. Piasecki, *Wybory w Polsce 1989-2011*, Kraków 2012.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. G. Rydlewski, *Rządowy system decyzyjny w Polsce. Studium politologiczne okresu transformacji*, Warszawa 2002.
2. M. Grzybowski (red.), *System rządów Rzeczypospolitej Polskiej: założenia konstytucyjne a praktyka ustrojowa*, Warszawa 2006.
3. J. Kornaś (red.), *Kryzys Rzeczypospolitej Polskiej? : studia z zakresu funkcjonowania systemu politycznego*, Kielce 2006.
4. P. Kosiewski, *Ciągłość i zmiana w polskiej polityce zagranicznej*, Warszawa 2006.
5. J. Okrzesik, *Polityczna i legislacyjna rola Senatu RP w latach 1989-2001* / Bielsko-Biała 2005.
6. W. Jednaka, *Gabinety koalicyjne w III RP*, Wrocław 2004.
7. J. Raciborski (red.), *Elity rządowe III RP 1997-2004: portret socjologiczny*, Warszawa 2006.
8. W. Skrzydło (red.), *Sądy i trybunały w konstytucji i w praktyce*, Warszawa 2005.
9. T. Godlewski, *Polski system polityczny. Instytucje – procedury – obywatele*, Toruń 2007.
10. P. Żuk (red.), *Demokracja spektaklu? Kondycja polskiego życia publicznego 15 lat po zmianie systemowej*, Warszawa 2004.
11. J. J. Wiatr, J. Raciborski, J. Bartkowski, B. Frątczak-Rudnicka, J. Kilian, *Demokracja polska 1989-2003*, Warszawa 2003.
12. Z. Szeliga (red.), *Organy władzy publicznej w świetle konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r.*, Lublin 2006.

13. A. Chwalba, *III Rzeczpospolita: raport specjalny*, Kraków 2005.
14. J. Zaleśny, *Odpowiedzialność konstytucyjna w prawie polskim okresu transformacji ustrojowej*, Toruń 2004.
15. M. Barański (red.), E. Pioskownik (współpraca), *Systemy polityczne państw Europy Środkowej i Wschodniej*, Katowice 2005.
16. A. Dudek, *Historia polityczna Polski 1989-2005*, Kraków 2007.
17. M. Grabowska, *Podział postkomunistyczny. Społeczne podstawy polityki w Polsce po 1989 roku*, Warszawa 2004.
18. M. Gulczyński, R. Zaradny, *System polityczny RP*, Wrocław 2000.
19. A. Miszczuk, *Regionalizacja administracyjna III Rzeczypospolitej. Koncepcje teoretyczne a rzeczywistość*, Lublin 2003.
20. K. Kowalczyk (red.) *Partie i system partyjny III RP*, Toruń 2011.
21. M. Chmaj, W. Skrzydło, *System wyborczy w Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2015.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - studia stacjonarne:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	18
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - studia niestacjonarne:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	33
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4